

Prof. dr hab. Krzysztof Pleszka
Katedra Teorii Prawa
Wydziału Prawa i Administracji
Uniwersytetu Jagiellońskiego

RECENZJA

osiągnięć naukowych

dr. Adama Zienkiewicza

sporządzona w postępowaniu o nadanie stopnia doktora habilitowanego

I. Uwagi wstępne. Ocena ogólna.

Zgodnie z art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. z 2016 r. nr 1311, poz.882), a także z rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 1 września 2011 r. (Dz. U. z 2011, nr 196, poz. 1165) w sprawie kryteriów oceny osiągnięć osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitacyjnego, ocenie recenzenta podlegają osiągnięcia naukowe uzyskane, tj. opublikowane lub inaczej ogłoszone po otrzymaniu stopnia doktora oraz aktywność naukowa osoby ocenianej. Ustawa wymaga od recenzenta rozstrzygnięcia czy wskazane osiągnięcia naukowe stanowią **znacznym** wkład osoby ocenianej w rozwój danej dyscypliny naukowej oraz czy aktywność naukowa tej osoby miała charakter **istotnej**.

Zastosowanie wymagań ustawowych do oceny przedłożonego przez dr. Adama Zienkiewicza dorobku naukowego prowadzi do wniosku, że dorobek ten spełnia standardy ustawowe. W szczególności zgodnie z art. 16 ust. 2 Ustawy za osiągnięcie naukowe uznawane jest dzieło opublikowane w całości lub zasadniczej części albo jednotematyczny cykl publikacji. W dorobku naukowym Habilitanta znajdujemy więcej takich opracowań. Jednakże z uwagi na fakt, że jedna z monografii (*Studium mediacji. Od teorii ku praktyce*, Warszawa 2007) jest opublikowaną rozprawą doktorską, a pozostałe prace (*Mediacja sądowa*

i pozasądowa. Zarys wykładu, Warszawa 2009 oraz *Polubowne rozwiązywanie konfliktów w pomocy społecznej. Komunikacja, psychologia konfliktów, negocjacje i mediacje socjalne*, Sosnowiec 2015) to monografie współautorskie, za w pełni spełniającą wymagania ustawowe uznać należy monografię *Holizm prawniczy z perspektywy Comprehensive Law Movement. Studium teoretycznoprawne*, Warszawa 2018, ss. 441. Jest tak tym bardziej, że sam Autor w przedłożonym Autoreferacie uznaje tę pracę za realizację „**teoretycznoprawnej próby oryginalnego, autorskiego sformułowania założeń koncepcji holistycznego podejścia do prawa, ról i kompetencji prawnika oraz zakresu i sposobów wykonywania praktyki prawniczej**” (s. 4). Zatem pierwszoplanowym zadaniem recenzenta będzie ocena tej właśnie monografii. Antycypując dalsze uwagi stwierdzam, że powołana praca jest osiągnięciem naukowym stanowiącym znaczny wkład w rozwój nauki prawa.

Problematyka, stanowiąca przedmiot recenzowanej monografii mieści się w głównym nurcie zainteresowań naukowych Autora obejmującym analizę alternatywnych metod rozwiązywania sporów (ADR), a w szczególności mediacji. Dorobek Habilitanta jest ilościowo obszerny, ponadto nie ulega dla mnie wątpliwości, że jest to dorobek jakościowo niezwykle istotny w dyskusji nad rolą, miejscem i kształtem instytucji alternatywnych metod rozstrzygania sporów w systemie stosowania prawa w Polsce.

Po obronie rozprawy doktorskiej Habilitant opracował i opublikował monografię, dwie monografie współautorskie, kilkadziesiąt artykułów (w tym kilkanaście obcojęzycznych) i innych rozpraw naukowych (głównie rozdziałów w opracowania zbiorowych). Publikacje te oceniam jako stojące na wysokim poziomie naukowym. W przedstawionych tekstach Autor podejmuje często nowe lub słabiej opracowane wątki ujawniając jednocześnie dobre przygotowanie warsztatowe. Opublikowane prace, chociaż w przeważającej mierze skoncentrowane wokół jednego typu problematyki, są ciekawe oraz poznawczo istotne, także dla osób nie zajmujących się na co dzień zagadnieniami alternatywnych sposobów rozstrzygania sporów. W moim przekonaniu dorobek ten uzasadnia twierdzenie, że dr Adam Zienkiewicz wykazał się istotną aktywnością naukową.

Podkreślenia wymagają także inne osiągnięcia Habilitanta stanowiące potwierdzenie istotnej działalności naukowej. Mam tu w szczególności na myśli Jego zaangażowanie w gremia eksperckie oraz znaczną aktywność konferencyjną poprzez udział w charakterze

uczestnika (zawsze wygłaszającego referat) na licznych konferencjach krajowych oraz międzynarodowych.

Szczegółowe uzasadnienie przedstawionych powyżej pozytywnych ocen - zarówno przedłożonej przez dr. Adama Zienkiewicza monografii, jak i pozostałego dorobku naukowego oraz aktywności naukowej przedstawiam poniżej.

II. Ocena rozprawy habilitacyjnej

1. Cel rozprawy i zagadnienia metodologiczne.

W dyskursie prawniczym w Polsce dotyczącym sprawowania przez państwo wymiaru sprawiedliwości coraz częściej pojawiają się wątki, w których rozważa się potrzebę usprawnienia wymiaru sprawiedliwości poprzez uzupełnienie standardowego, procesowego sposobu rozstrzygania sporów prawnych trybami alternatywnymi, czyli wszelkimi pozaprocesowymi metodami rozwiązywania sporów. Poszukując uzasadnienia dla takiego właśnie kierunku rozwoju dyskursu mającego na celu usprawnienie szeroko rozumianego wymiaru sprawiedliwości wskazać można na różne przesłanki.

Po pierwsze, nie ulega wątpliwości rola przesłanek formalnych wyrażanych w sposób oficjalny w aktach prawa europejskiego (dyrektywach, rozporządzeniach i pozostałych aktach prawnych).

Po drugie wskazać można na dwojaki rodzaj przesłanki materialne: takie, które odwołują się do efektywności zewnętrznej wymiaru sprawiedliwości, chociażby poprzez zmniejszenie ilości sporów (spraw) rozstrzyganych autorytatywnie w trybie adiudykacyjnym przez sądy oraz takie, które odwołują się do efektywności wewnętrznej wymiaru sprawiedliwości, poprzez uwzględnienie autonomii stron postępowania, ich przekonania o możliwości pełnego wypowiedzenia swoich racji, a w rezultacie o sprawiedliwości zapadłych orzeczeń.

Jak łatwo można zauważyć przesłanki te pozostają ze sobą, przynajmniej w potencjalnej kolizji: im szerzej i głębiej spełnimy przesłanki materialne wewnętrzne, tym w mniejszym stopniu możliwe będzie osiągnięcie efektywności zewnętrznej.

Uwagi powyższe z pewnością nie charakteryzują dyskursu prawniczego wokół alternatywnych metod rozwiązywania sporów w sposób wyczerpujący i nie to było moim zamiarem. Pozwalają, jednakże na osadzenie rozważań prowadzonych przez Autora we współczesnym dyskursie prawniczym. Nie ulega bowiem wątpliwości, że recenzowana monografia mieści się nie tylko w głównym nurcie dyskusji nad usprawnieniem wymiaru sprawiedliwości w drodze szerszego zastosowania metod alternatywnych dla rozwiązywania sporów, ale także w debacie dotyczącej różnych ról pełnionych przez prawników w szeroko pojętym stosowaniu prawa oraz kolejnych zmian tychże ról i wymagań z tymi zmianami związanych. W szczególności analizy przeprowadzone w monografii mają na celu ustalenie i opisanie warunków jakie powinny zostać spełnione, aby możliwa była realizacja wewnętrznej efektywności metod alternatywnych, co wymaga zewnętrznej integracji jurysprudencji z rezultatami badań psychologicznych, socjologicznych czy też ustaleń z perspektywy różnych wspólnot komunikacyjnych. Analizy te oparte zostały na koncepcji holizmu prawniczego, pozwalającej na wieloaspektowe i interdyscyplinarne ujęcie badanych problemów. Koncepcja ta, powstała z inspiracji poglądów formułowanych w mało znanym w Polsce ruchu *Comprehensive Law Movement* i stanowi nowatorskie, oryginalne osiągnięcie Autora.

Przedstawiona do recenzji monografia stanowi pierwsze systematyczne opracowanie idei formułowanych w poszczególnych orientacjach i instytucjach zaliczanych do CLM (przede wszystkim w USA oraz Australii), idei będących reakcją na kryzys dotychczasowej, tradycyjnie uprawianej praktyki prawniczej.

Jak wspomniano wyżej Autor odwołuje się do koncepcji holizmu prawniczego, której centralną ideą jest triada: prawo – podmiot prawa – prawnik. Koncepcja holizmu prawniczego zakłada ujęcie tej triady wieloaspektowo, tj. ujęcie każdego z elementów triady z wielu różnych perspektyw: z perspektywy psychologicznej, społecznej, komunikacyjnej, językowej, hermeneutycznej (interpretacyjnej), a nawet z uwzględnieniem wymiaru psychicznego, emocjonalnego, relacyjnego czy wręcz somatycznego (s. 136). Tak szerokie ujęcie perspektyw w jakich można przeprowadzać wieloaspektowe analizy tak różnych przedmiotów jak prawo, podmioty prawa czy prawnicy stawia przed Autorem bardzo wysokie wymagania metodologiczne. Wątpię zresztą czy wszystkie wymienione aspekty są adekwatne w analizie każdego z elementów triady. Warto zauważyć, że zakres perspektyw analiz przedmiotów będzie także ulegał zmianie nie tylko z uwagi na naturę przedmiotów jakie poddawane są

wieloaspektowemu oglądowi, ale także z uwagi na charakter holistycznej postawy dokonującego takiej analizy prawnika.

Uważam, że cel naukowy, jaki postanowił zrealizować Habilitant jest trafnie wybrany i tym samym zasługuje na pozytywną ocenę. Taki sposób sformułowania celu badawczego determinuje jednocześnie określone rozstrzygnięcia w zakresie zarówno ontologii i metodologii zjawisk prawnych. Chociażby akceptację wielopłaszczyznowości ontologicznej i metodologicznej zjawisk prawnych i w konsekwencji przyjęcie założenia o potrzebie zewnętrznej integracji nauk prawnych z osiągnięciami innych nauk, a w szczególności psychologii i socjologii.

2. Struktura rozprawy habilitacyjnej oraz jej zawartość.

Recenzowana praca obejmuje osiem rozdziałów nieco nierównomiernie obszernych, poprzedzonych wprowadzeniem, a zakończonych uwagami końcowymi. Najobszerniejszy rozdział ostatni, poświęcony holistycznemu podejściu do wymiaru sprawiedliwości obejmuje istotną część całej rozprawy niemal jedną czwartą jej objętości. Jest to całkowicie zrozumiałe, gdyż właśnie zestawienie różnych typów podejścia do wymierzania sprawiedliwości: w tradycyjnym i holistycznym rozumieniu, umożliwia wykazanie, że holistyczne podejście do wymiaru sprawiedliwości stanowi remedium na liczne negatywne zjawiska związane z tradycyjnym wymiarem sprawiedliwości. W dyskusji nad wymiarem sprawiedliwości wymienia się takie zjawiska, jak: stale zmniejszający się dostęp do sądowego wymiaru sprawiedliwości, rywalizacyjny charakter postępowania sądowego wyznaczony przez zasadę kontrydiktoryjności, nastawienie postępowania sądowego na realizację norm prawa materialnego, co często stawia pod znakiem zapytania skuteczność rozstrzygnięcia sporu, a prowadzi w konsekwencji do postrzegania sądu jako instytucji narzuconej przez władzę państwową (s. 319).

Monografia została przejrzysto skonstruowana, chociaż niektóre rozstrzygnięcia konstrukcyjne budzą wątpliwości i zastrzeżenia. W obszernym wprowadzeniu Autor przedstawia zarówno cel rozprawy, jej podstawowe założenia oraz realizację tych założeń w poszczególnych rozdziałach, jak i omawia kwestie natury pojęciowej i metodologicznej. Taki sposób konstrukcji wprowadzenia sprawia, że czytelnik już na wstępie dowiaduje się czego oczekiwać po rozprawie oraz dysponuje narzędziem pozwalającym na ocenę konsekwencji Autora w realizacji poszczególnych tez badawczych. Wprowadzenie do monografii Habilitant

kończy krótkim objaśnieniem tytułu rozprawy, w szczególności wskazując, że „sformułowanie „z perspektywy *Comprehensive Law Movement* rozumiane jest (...) jako punkt: wyjścia, widzenia czy odniesienia...”, co pozwala Autorowi na płynne przejście do omówienia CLM oraz licznych jego odmian i orientacji w rozdziale pierwszym.

Rozdział ten, z jednym wyjątkiem, ma charakter sprawozdawczy przedstawia bowiem ruch prawniczy (czy raczej jego amerykańską wersję) określany mianem *Comprehensive Law Movement* oraz jego liczne odmiany. Wyjątek tworzy natomiast ustęp drugi tego rozdziału poświęcony podstawowej aparaturze pojęciowej stosowanej w rozprawie. Uważam, że jest to konstrukcyjny błąd Autora, gdyż burzy spójność rozważań prowadzonych w tym rozdziale. Albo należało przenieść te rozważania pojęciowe do wprowadzenia, w którym w ustępie piątym przedstawione została „podstawowa aparatura pojęciowa rozprawy” (s. 32), albo całość dywagacji pojęciowych należało przenieść do osobnego niewielkiego rozdziału poświęconego pojęciom, jakie w rozprawie są stosowane. Oczywiście, wybór jednego z tych rozwiązań podyktowany byłby tym, jak obszerny zbiór pojęć Autor poddawałby analizie (a nowych pojęć jakie pojawiają się w pracy jest wiele). Tym niemniej każde tych rozwiązań pozwala na uniknięcie powtórzeń do czego prowadzi konstrukcja przyjęta przez Habilitanta – wystarczy porównać treść strony 32 oraz strony 42.

Kolejne sześć rozdziałów Habilitant poświęca holistycznej analizie elementów wspomnianej powyżej triady: prawo – podmiot prawa – prawnik. Rozdział drugi dotyczy holistycznego podejścia do prawa, trzeci holistycznego ujęcia podmiotu prawa (diagnoza sprawy i klienta/strony sporu), ale już w rozdziale czwartym omówione zostały główne rodzaje postaw holistycznych w praktyce prawniczej, natomiast pozostałe trzy to holistyczna analiza prawnika – z punktu widzenia roli i kompetencji, holistycznego podejścia do doradztwa czy opanowywania sporów. Taka sekwencja rozdziałów jest chaotyczna, razi niespójnością i prowokuje do powtórzeń. W szczególności uważam za nietrafne umiejscowienie rozdziału czwartego po omówieniu dwóch elementów triady, a mianowicie prawa i podmiotu prawa. O wiele bardziej naturalne i spójne wydaje się przedstawienie głównych rodzajów postaw holistycznych w praktyce prawniczej w rozdziale drugim, a następnie konsekwentne przedstawienie holistycznej analizy poszczególnych elementów triady: prawo - podmiot prawa – prawnik. Uważam, że kolejność analizy poszczególnych ról prawnika (trzeciego elementu triady) także nie została ustalona w sposób trafny. W moim przekonaniu po omówieniu ról i kompetencji holistycznego prawnika należało przejść do

analizy holistycznego podejścia prawnika do doradztwa, jako jednej z ról a następnie do holistycznego opanowywania sporów. Nota bene modelowe zestawienia cech tradycyjnego procesu sądowego, *Alternative Dispute Resolution* i *Comprehensive Dispute Resolution* oraz modelowe zestawienie wybranych cech tradycyjnego postępowania sądowego i terapeutyczno-transformatywnego postępowania sądowego noszą wyraźne znamiona powtórzeń. Wydaje się, że Autor powinien zadać sobie nieco więcej trudu, aby takiej sytuacji uniknąć. Tym bardziej, że dwa ostatnie rozdziały są kluczowe dla całej monografii. Być może przedstawienie problematyki holistycznego opanowywania sporów i holistycznego podejścia do wymiaru sprawiedliwości w jednym rozdziale, czy też części, pozwoliłoby na jej przedstawienie bez zbędnych powtórzeń. Argumentem za takim rozwiązaniem mogłaby być następująca teza Habilitanta: „Formy ADR i CDR jako uzupełniające formy wymiaru sprawiedliwości z formą sądowego wymiaru sprawiedliwości **łączą dwie główne relacje: uzupełniania symbiotycznego (wzajemnego pożytku) oraz subsydiarności** (a nie antagonistyczna konkurencja), s. 325.

W recenzowanej rozprawie Habilitant stawia i uzasadnia wiele interesujących tez, zwłaszcza w obszarze nowych, holistycznych metod rozstrzygania sporów, holistycznego modelu wymiaru sprawiedliwości czy holistycznego modelu porady prawnej. Powstaje jednak pewien niedosyt w kwestii odpowiedzi na pytanie jak przełożyć niewątpliwie trafne i uzasadnione tezy teoretyczne na określone rozwiązania praktyczne. Żałuję, że Autor nie pokusił się o przedstawienie przykładów zastosowań modelowych rozwiązań teoretycznych. Jeszcze bardziej przekonujące byłoby przedstawienie studiów przypadków w powyższych obszarach. Z pewnością wzmocniłoby to nie tylko przekonanie o teoretycznej trafności holistycznego podejścia, lecz także o jego praktycznej stosowalności.

3. Ocena monografii.

Recenzowana monografia stanowi w polskiej literaturze przedmiotu jedyne, oryginalne i nowatorskie opracowanie problematyki, która do tej pory nie była przedmiotem całościowego ujęcia. Jest to ciekawa próba nowoczesnego spojrzenia na prawo, jego funkcje z perspektywy adresatów, nowe role prawników oraz nowoczesne rozwiązania instytucjonalne w zmieniającym się społeczeństwie.

Uwagi jakie przedstawiłem powyżej, w tym także krytyczne, mają przede wszystkim charakter polemiczny. Nie ulega dla mnie wątpliwości, że podjęcie przez Autora analizy

skomplikowanego, wielowątkowego zagadnienia stykającego się z wieloma notoryjnie spornymi pojęciami i zagadnieniami musiało sprawić, że niektóre z proponowanych twierdzeń oraz rozwiązań będą kontrowersyjne oraz będą skłaniały do uwag polemicznych. Uważam, że jest to zaleta recenzowanej rozprawy. Niewiele jest w teorii prawa zagadnień, które nie wywoływałyby polemik i dyskusji, jeśli takowe istnieją, to zazwyczaj są banalne.

Nie budzi zastrzeżeń także strona formalna rozprawy. Rozważania prowadzone są w sposób przejrzysty i kończone konkluzjami. Właśnie taki sposób konstruowania wywodu umożliwia polemikę, czyli to co nadaje sens poszukiwaniom naukowym. Język pracy jest poprawny, chociaż zmuszony jestem wytknąć Autorowi pewną manierę nadmiernego posługiwania się pojęciami i terminami zaczerpniętymi z języka angielskiego. Zdaję sobie oczywiście sprawę z okoliczności, że Autor odwołuje się do koncepcji, które powstały w amerykańskiej dyskusji filozoficzno-prawnej, tym niemniej oczekiwałbym, że zostanie czytelnikowi zaproponowana nowa siatka pojęciowa odwołująca się do terminów i pojęć języka polskiego. Tym bardziej, że Habilitant nie wyklucza możliwości implementacji wielu rozwiązań CLM na grunt polskiej kultury prawnej.

Habilitant wykorzystuje w rozprawie bardzo obszerną i w ogromnej większości obcojęzyczną literaturę obejmującą kilkaset pozycji (ponad 650 pozycji). Nie znajduję istotnych braków w tym względzie.

Z uwagi na powyżej wskazane oceny częściowe przedstawioną do recenzji monografię oceniam bardzo wysoko.

III. Ocena pozostałego dorobku naukowego dr. Adama Zienkiewicza..

Oprócz ocenionej wyżej monografii Habilitant przedstawił do oceny dorobek naukowy w postaci monografii, artykułów, rozdziałów w pracach zbiorowych i innych publikacji. Po uzyskaniu stopnia doktora nauk prawnych Habilitant opublikował 54 opracowania naukowe, w tym jak twierdzi w Autoreferacie 5 monografii. Jednakże z uwagi na okoliczność, że jedną z tych monografii jest powyżej oceniona rozprawa stanowiąca osiągnięcie naukowe, a jedna z pozycji była dwukrotnie wydawana poddaję ocenie trzy monografie. Niezależnie od tego ograniczenia, wydanie trzech opracowań monograficznych uważam za znaczące osiągnięcie i oceniam bardzo wysoko.

Cały dorobek Habilitanta jest ilościowo bardzo obszerny, a zarazem jakościowo znaczący. Oprócz wspomnianych opracowań monograficznych opublikował 47 artykułów i rozdziałów w pracach zbiorowych, w tym 14 tekstów obcojęzycznych.

Wprawdzie w moim przekonaniu ilościowe kryteria oceny dorobku, aczkolwiek ważne, są kryteriami drugorzędnymi, tym niemniej Habilitant także je spełnia. Pierwszorzędne znaczenie ma ocena merytoryczna publikacji oraz ocena stopnia nowości naukowej, który oceniane teksty wnoszą do danej dyscypliny. A ta ocena w odniesieniu do publikacji Habilitanta wypada bardzo pozytywnie. Oczywiście przy tak obszernym dorobku naukowym nie sposób poddać analizie każdej pozycji z osobna. Skoncentruję się zatem na tych pozycjach, które są w moim przekonaniu najistotniejsze z punktu widzenia wkładu Autora w rozwój dyscypliny oraz mają nowatorski charakter.

Listę znaczących publikacji Habilitanta otwiera monografia pt. *Studium mediacji. Od teorii ku praktyce* (Warszawa, 2007). Jest to bardzo ważna książka, w literaturze przedmiotu zajmująca poczesne miejsce, często cytowana w piśmiennictwie prawniczym poświęconym mediacji. Wielką zasługą Autora jest nie tylko przybliżenie czytelnikowi dyskursu mediacyjnego poprzez konstrukcję optymalizacyjnego modelu tego dyskursu, ale także zaprojektowanie szczegółowego przebiegu etapów mediacji oraz funkcji jakie powinna ona pełnić w różnych gałęziach prawa. Wypada podkreślić, że ta właśnie rozprawa została wyróżniona w IV edycji konkursu im. Prof. Zygmunta Ziemińskiego na najlepsze prace autorów polskich opublikowane w latach 2006 – 2007.

Pomijając prace o charakterze popularyzatorskim, sprawozdawczym czy eksperckim tematyka prac Habilitanta koncentruje się wokół alternatywnych metod rozwiązywania sporów, z położeniem szczególnego akcentu na mediację, ale obejmuje kilka wątków, z których za najistotniejsze uważam dwa.

Pierwszy z nich stanowią rozważania nad teoretycznymi aspektami różnych alternatywnych form rozwiązywania sporów. Rozważania te, prowadzone w różnych pracach, zarówno o charakterze monograficznym (jak chociażby wymieniona powyżej monografia), ale także w licznych artykułach tworzą teoretyczną bazę dla analiz o charakterze praktycznym. Obszerne wątki teoretyczne odnajdujemy w takich rozprawach, jak *Mediacja sądowa i pozasądowa. Zarys wykładu*, Warszawa 2014, a także w artykułach, jak np. *Różnorodny paradygmat mediacji – odpowiedź na wielocelowość dyskursu mediacyjnego*,

Kwartalnik ADR, Arbitraż i mediacja, 2/2008, czy *Standardy prowadzenia mediacji i postępowania mediatora uchwalone przez Społeczną Radę ADR przy Ministrze Sprawiedliwości*, Studia Prawnoustrojowe 18/2012. Interesującym aspektem wątku rozważań teoretycznych jest refleksja dotycząca wymierzania sprawiedliwości powiązana z jednej strony z koncepcją sądu otwartego, z drugiej zaś z różnorodnymi formami opanowywania sporów. Kwestie te zostały przedstawione w kilku opracowaniach, począwszy od wspomnianego *Studium mediacji*, poprzez wspólny z A. Kalisz tekst *Wymierzanie sprawiedliwości a mediacja* czy *Mediacja w kontinuum wymiaru sprawiedliwości*, aż po wieńczący ten wątek rozważań artykuł *Mediation als eine Form der Justiz* opublikowany w pracy zbiorowej *Mediation als Verfahren konsensualer Streitbeilegung. Die deutsche, polnische und ukrainische Perspektive*, Frankfurt am Main 2012.

Drugim, istotnym wątkiem, dającym się wyróżnić w opublikowanym dorobku naukowym Habilitanta jest analiza możliwości zastosowania nowych technologii informatycznych oraz rezultatów badawczych osiągniętych w obszarze zastosowania sztucznej inteligencji do prawa, do, jak to nazywa Autor „polubownego opanowywania sporów”. Nota bene termin ten wydaje się dużo bardziej adekwatny niż popularne w dyskursie ADR terminy „rozstrzygnięcie” czy „rozwiązywanie”. Moim zdaniem, interdyscyplinarne, współautorskie opracowania opublikowane z udziałem Habilitanta wyznaczają nowy, trudny, ale obiecujący trend badawczy. Sądzę, że realizacja takich właśnie zadań badawczych stanowi o przyszłości rozwoju tego obszaru nauki prawa. Wkład naukowy Habilitanta w tym obszarze badawczym oceniam bardzo wysoko.

W konsekwencji uważam, że dorobek naukowy dr. Adama Zienkiewicza jest istotny, wartościowy i wraz z recenzowaną monografią stanowi znaczny wkład Habilitanta w rozwój nauki prawa, a tym samym spełnia przesłankę ustawową nadania dr. Adamowi Zienkiewiczowi stopnia doktora habilitowanego.

IV. Ocena pozostałej aktywności naukowej Habilitanta oraz aktywności dydaktycznej i organizacyjnej.

O aktywności naukowej Habilitanta świadczy przede wszystkim jego dorobek. Tym niemniej, aktywność naukowa dr. Adama Zienkiewicza nie ograniczała się jedynie do opublikowanych prac. Jednym z przejawów pozostałej aktywności badawczej jest udział Habilitanta jako wykonawcy, bądź kierownika w grantach badawczych. W tym zakresie

Habilitant nie ma znaczących osiągnięć, albowiem nie kierował ani nie był wykonawcą żadnego grantu międzynarodowego, ani też nie kierował żadnym grantem krajowym. Był jedynie wykonawcą w jednym z grantów krajowych, chociaż publikację stanowiącą rezultat naukowy tego grantu badawczego (*Polubowne rozwiązywanie konfliktów w pomocy społecznej. Komunikacja, psychologia konfliktów, negocjacje i mediacje socjalne*, Wydawnictwo Humanitas 2015) oceniam wysoko jako przykład nowoczesnego ujęcia alternatywnego podejścia do „opanowywania” potencjalnych sporów w określonej dziedzinie życia społecznego.

Habilitant nie podał informacji o uczestnictwie w projektach międzynarodowych, programach europejskich oraz innych programach międzynarodowych.

Bardzo wysoko oceniam aktywność konferencyjną Habilitanta. W okresie ostatnich kilku lat uczestniczył w 25 krajowych konferencjach naukowych oraz w 10 konferencjach międzynarodowych zarówno zorganizowanych w kraju, jak i w prestiżowych konferencjach zagranicznych, takich jak np. ICAIL czy IRIS, wygłaszając w każdym przypadku referat.

Dr Adam Zienkiewicz był dwukrotnie wyróżniony za monografię i artykuł naukowy, w tym ostatnim przypadku w międzynarodowym konkursie naukowym „Lexis Nexis Best Paper Award IRIS 2014, a projekt przedstawiony w nagrodzonym artykule został przyjęty do tzw. TOP – ten najlepszych projektów naukowych. Projekt ten, to właśnie jeden z wspomnianych powyżej efektów interdyscyplinarnych badań w obszarze zastosowania sztucznej inteligencji do alternatywnego opanowywania sporów.

Pozytywnie oceniam także dorobek Habilitanta w zakresie popularyzacji nauki. Od 2014 roku, czyli w ciągu ostatnich czterech lat bierze udział w licznych, popularyzatorskich wykładach i innych otwartych imprezach. Podobnie należy ocenić udział Habilitanta w zespołach eksperckich. W szczególności Habilitant pełni od 2009 roku funkcję eksperta Ośrodka Badań, Studiów i Legislacji Krajowej Rady Radców Prawnych oraz trzykrotnie został powołany do ogólnopolskiego zespołu ekspertów w zakresie „Mediacje i negocjacje prawnicze”.

Od osób ubiegających się o stopień doktora habilitowanego Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z 1 września 2011 r. (Dz. U. z 2011, nr 196, poz. 1165) wymaga spełnienia pewnych warunków statystycznych, a mianowicie podania sumarycznego

impact factor publikacji według listy Journal Citation Reports, liczby cytowań według bazy Web of Science oraz indeksu Hirscha opublikowanych publikacji według bazy Web of Science. Żadna z tych wymaganych danych nie została podana w przedstawionym do recenzji materiale, stąd też nie mogę poddać ich ocenie.

Na pozytywną ocenę zasługuje także działalność dydaktyczna oraz zaangażowanie organizacyjne Habilitanta. Z licznych przedsięwzięć dydaktycznych i organizacyjnych w jakich Habilitant brał lub nadal bierze udział wskażę na niektóre, te, które moim zdaniem są szczególnie wartościowe. Do takich przedsięwzięć dydaktycznych należy: prowadzenie wykładów na studiach podyplomowych w uczelniach prywatnych: „Mediacje i negocjacje społeczne” – Wyższa Szkoła Humanitas w Sosnowcu oraz państwowych: wykłady w UMCS w Lublinie „Mediacja sądowa i pozasądowa” czy prowadzone od 2011 wykłady na studiach podyplomowych prowadzonych przez Centrum Alternatywnego Rozwiązywania Sporów Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Jagiellońskiego.

V. Konkluzja

Problematyka jaką podejmował dr Adam Zienkiewicz jest niezwykle ciekawa zarówno z perspektywy teoretycznoprawnej, jak i z praktycznej. Przedstawiona do oceny monografia zawiera wiele nowoczesnych wątków i pomysłów badawczych. Wobec wyżej przedstawionych ocen częściowych, w konkluzji stwierdzam, że przedstawiona przez dr. Adama Zienkiewicza rozprawa habilitacyjna **całkowicie spełnia** wymagania ustawowe określone w art.16 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. z 2016 r. nr 1311, poz. 882).

Uważam również, w świetle przedstawionych powyżej uwag i ocen, że dorobek naukowy dr. Adama Zienkiewicza **spełnia** wymagania ustawowe określone w art.16 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki.

Biorąc pod uwagę przedstawioną wyżej ocenę dorobku naukowego, zarówno monografii, jak i pozostałych tekstów ogłoszonych po uzyskaniu stopnia naukowego doktora nauk prawnych oraz ocenę aktywności naukowej, a także pozostałej aktywności stwierdzam, że dr Adam Zienkiewicz spełnia wymagania ustawowe określone w art.16 ustawy z dnia 14

marca 2003 r. o stopniach i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki, co uzasadnia nadanie mu stopnia naukowego doktora habilitowanego nauk prawnych.

A handwritten signature in blue ink, consisting of stylized, cursive letters that appear to be 'K.P.' followed by a period.

Kraków, 07. 03. 2019 r.

Krzysztof Płeszka